

Omkostnings- vurdering af Positiv Adfærd i Læring og Samspil

Marts 2015

Publikationen er udgivet af
Socialstyrelsen
Edisonsvej 18, 1.
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: info@socialstyrelsen.dk
www.socialstyrelsen.dk

Forfatter: Center for Data, Analyse og Metode
Udgivet 08-02-2016

Download eller sesti til rapporten på www.socialstyrelsen.dk.
Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse af kilde.

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
Kort om metoden	5
Input og antagelser	6
<i>Kilder</i>	6
<i>Scenariespecifikation</i>	6
<i>Omkostningskomponenterne</i>	6
Resultater	8
Bilag A: Modellen for omkostningsvurderinger	9

Indledning

Socialstyrelsens mål er at arbejde videns- og evidensbaseret. Vi har derfor fokus på at udvikle og implementere indsatser, der er veldokumenterede og baseret på viden om målgruppe, metode, implementering, effekter og økonomi.

Viden om økonomi indebærer optimalt set to elementer: Et estimat for omkostninger forbundet med indsatsen og et estimat for de forventede nettogevinster, der følger af indsatsens formodede effekt. I denne rapport præsenteres

omkostningsvurderingen af [Positiv Adfærd i Læring og Samspil \(PALS\)](#).

Vurderingen er lavet med Socialstyrelsens model til omkostningsvurderinger. Denne beskrives kort i bilag A. For yderligere uddybning henvises til Socialstyrelsens Quickguide til vurdering af omkostninger ved sociale indsatser og metoder¹.

Omkostningerne beregnes som de gennemsnitlige omkostninger pr. deltagerforløb i et specificeret scenarie. Resultatet af omkostningsvurderingen være et andet, hvis forholdene i scenariet ændres.

En samlet omkostningsvurdering består af et kvantitativt estimat sammen med en kvalitativ beskrivelse af de omkostningselementer, der ikke kan kvantificeres og/eller værdisættes. Begge dele behandles ligeværdigt i den samlede omkostningsvurdering.

¹ <http://socialstyrelsen.dk/filer/tvaergaende/socialstyrelsens-viden/quickguide-til-omkostningsvurderinger.pdf>

Kort om metoden

PALS er en skoleudviklingsmodel, der sikrer skolerne en systematisk tilgang til arbejdet med et inkluderende læringsmiljø.

PALS inddrager alt personalet på skolen, så børnene mødes af den samme omgangstone alle steder på skolen.

Medarbejdere, der arbejder med PALS, kaldes vejledere. Vejledere tager ud på skolerne og vejleder skolernes ansatte i brug af metoden.

PALS har været anvendt i Danmark siden 2008, og er evalueret af SFI i 2012. Indsatsen er derfor både beskrevet, afprøvet og implementeret. Socialstyrelsen udfaser PALS fra 2015, og indsatsen skal fremover ledes af kommunerne.

Input og antagelser

Kilder

Omkostningsvurderingen er lavet på baggrund af de tilgængelige oplysninger om PALS. De tilgængelige oplysninger kan findes her:

- <http://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/dokumenterede-metoder-born-og-unge/om-dokumenterede-metoder/pals>

Metoden er velbeskrevet og samtidig ret præcis i forhold til indholdet. Det betyder, at mange parametre er fastlagt ud fra metodebeskrivelsen uden de store usikkerheder eller muligheder for variation. Der har dog vist sig et behov for, at supplere de tilgængelige oplysninger for at kunne lave en så fuldstændig omkostningsvurdering som muligt. Derfor har Socialstyrelsens interne fagpersoner bistået med yderligere oplysninger.

Scenariefikation

PALS er en indsats, der involverer hele skolen lige fra skoleleder til lærere til teknisk servicepersonale. Hver skole har tilknyttet en PALS-vejleder. På skolen er der et PALS-team bestående af ca. 7 medarbejdere (typisk ledere og lærere) og en tovholder/kontaktperson.

Definitionen af en skole er flydende, idet en skole kan være en samlet skole, men også et skoleteam (fx alle klasser i indskolingen eller udskolingen). Vi antager, at en skole består af 200-500 elever, og at der er tilknyttet én PALS-vejleder.

En PALS-vejleder kan fungere som vejleder for 1-3 skoler ad gangen. Casen er beregnet på, at hver vejleder er vejleder for 2 skoler. Vi har derfor antaget, at en skole afholder omkostninger for en halv vejleder (dvs. at alle omkostninger for vejlederen deles med en anden skole).

Beregningerne baserer sig på et scenarie, hvor PALS driftes i 10 år. Fordi et PALS-forløb tager 5, år, og det antages at køre for 2 skoler samtidigt, vil det gennemsnitlige antal gennemførte forløb pr. år være 0,4.

Omkostningsvurderingen er baseret på omkostningsestimater for PALS i 2014 og er således en ex post vurdering af omkostningerne, sådan som de var frem til og med 2014. Beregningen

Omkostningskomponenterne

Forberedelse

Der skal laves en parathedsanalyse for at afdække motivationen blandt skolepersonalet til at arbejde med PALS. Parathedsanalysen er ikke omfattende og gennemføres af skolelederen på en time ifølge Socialstyrelsens fagpersoner.

Uddannelse

PALS-vejledere gennemgår et uddannelsesforløb, der involverer 13 uddannelsesdage (5 internater), 5 gruppevejledninger i Odense og 5 individuelle

vejledninger via Skype. Det samlede tidsforbrug til uddannelse er 204 timer. Dertil skal medregnes omkostninger til rejse og ophold.

Drift af indsatsen

PALS-teamets, kontaktpersonens og skolepersonalets arbejde med PALS indgår som en del af deres normale arbejdstid. Der er altså ikke ekstra lønomkostninger for disse personalegrupper ved indførelsen af PALS. Kun PALS-vejlederen er ansat specifikt til at varetage sin funktion, og man skal derfor medregne omkostninger til løn og uddannelse for vejledere.

Lønomkostningerne til PALS-vejledere er beregnet med udgangspunkt i, at vejledere er tilknyttet 2 skoler ad gangen. Vejledere arbejder i gennemsnit 22% af deres arbejdstid med PALS over de tre faser (30% i fase 1, 20% i fase 2 og 15% i fase 3), hvilket svarer til 11% af deres arbejdstid pr. skole. Se omregningstabel til beregning af fuldtidsvejledere afhængigt af antal skoler pr. vejleder på <http://socialstyrelsen.dk/born-og-unge/programmer-med-evidens/pals/priser-for-opstart>

Medarbejdernes lønniveau

Det antages, at PALS-vejledere er lønnet som pædagogiske konsulenter.

Investeringer i materiel

I den ca. 3-årige implementeringsperiode er der omkostninger til diverse materialer til PALS-teamet, licens til SWIS, database, kvalitetssikring, ajourføring og dataopsamling. Beregningen er baseret på en skole med 200-500 elever svarende til 29.000 kr. årligt. For skoler med 0-200 og over 500 elever er omkostningen henholdsvis 24.000 kr. og 33.000 kr. årligt.

Der skal indkøbes en mappe med informationsmaterialer pr. skole til 2500 kr.

Desuden er der udgifter til teknisk udstyr (videoudstyr, hukommelseskort og taske) der er beregnet pr. vejleder pr. skole.

Øvrige omkostninger

Tovholdere deltager i to årlige netværksmøder. Der bør medregnes rejseudgifter til netværksmøderne.

Tilskud

Ingen.

Resultater

Her præsenteres resultaterne baseret på ovenstående input og antagelser. Scenariet bag beregningen ses i tabel 1.

Tabel 1: Specifikation af scenariet bag beregningen

Antal driftsår	10
Antal gennemførte forløb pr. år	0,4

Det samlede kvantitative omkostningsestimat ses i tabel 2.

Tabel 2: Kvantitativt omkostningsestimat

Omkostning	Samlet	Kommune	Stat
Årlige omkostninger	127.017 Kr.	127.017 Kr.	0 kr.

I tabel 3 ses en opgørelse over den samlede omkostningsvurdering pr. gennemført forløb – dvs. både det kvantitative omkostningsestimat og de ikke-quantificerede omkostninger.

Tabel 3: Samlet overblik over omkostningerne

Omkostningselement	Kvantitativt omkostningsestimat, pr. år	Ikke-quantificerede omkostninger
Forberedelse	52 kr.	
Uddannelse	23.015 kr.	
Drift af indsatsen	68.551 kr.	
Investeringer	30.877 kr.	
Øvrige omkostninger	4.521 kr.	
Tilskud	0 kr.	
<i>I alt</i>	<i>127.017 kr.</i>	

Bilag A: Modellen for omkostningsvurderinger

Socialstyrelsens model for omkostningsvurderinger baserer sig på følgende principper:

Budgetøkonomisk opgørelse

Omkostningsvurderingens fokus er på de faktiske udgifter forbundet med opstart og drift af en given indsats eller metode, dvs. der er tale om en budgetøkonomisk opgørelse. Det betyder bl.a., at omkostningerne opgøres ekskl. moms, i det omfang den pågældende aktør er fritaget for betaling heraf, hvilket normalt gør sig gældende for offentlige myndigheder. Udgifterne opdeles på de centrale aktører - typisk kommunen og de øvrige offentlige kasser.

Den budgetøkonomiske opgørelse adskiller sig fra den velfærdsøkonomiske tilgang, som opgør og værdisætter al ressourceforbrug forbundet med indsatsen i pengeenheder (eksempelvis anvendelse af private borgeres tid). For uddybning heraf henvises til Socialstyrelsens brugervejledning for samfundsøkonomiske evalueringer².

Scenarieberegning

Beregningen foretages for et eller flere specificerede scenarier, hvor der bl.a. indgår antagelser om indsatsens omfang og varighed. Disse antagelser er afgørende for omkostningsestimatet. Jo større en del af omkostningerne der er faste, dvs. er uafhængige af antal driftsår for indsatsen og/eller omfanget af indsatsen, jo mere vil omkostningsestimatet variere som følge af det opstillede scenarie. I de tilfælde, hvor mange omkostninger er faste, vil det være hensigtsmæssigt at opstille flere scenarier, så man får et spænd for omkostningerne.

Bruttoomkostninger

Vi estimerer bruttoomkostningerne ved indsatsen. Dvs. at vi ikke modregner de besparelser, der følger af et eventuelt bortfald af en eksisterende indsats overfor målgruppen.

Faste priser

Alle omkostninger opgøres i faste priser for det aktuelle prisår.

Omkostninger per deltagerforløb baseret på nettonutidsberegning

Resultatet opgøres som *omkostninger pr igangsat og pr. gennemført deltagerforløb*. Disse er estimeret på baggrund af de samlede omkostninger opgjort som nettonutidsværdien (NNV) over driftsperioden.

I beregningen af NNV anvender vi en diskonteringsrate på 4 pct.

² <http://socialstyrelsen.dk/filer/tvaergaende/socialstyrelsens-viden/samfundsokonomisk-evaluering-pa-socialområdet-brugervejledning.pdf>

Opstartsomkostninger

Vi beregner også opstartsomkostningerne. Opstartsomkostninger omfatter omkostninger til de aktiviteter, der skal gennemføres, inden driften af indsatsen kan gå i gang.

Restværdi af investeringer

Som udgangspunkt medregner vi restværdi af investeringer, der evt. ikke er afskrevet ved driftsperiodens udløb. Hvis der fx foretages en investering ved opstart på 100 kr. med en levetid på 10 år, vil omkostningerne i et treårigt projekt beløbe sig til 30 kr. hvis man ser bort fra diskonteringsraten. Såfremt der ikke er medregnet restværdi, har vi angivet dette under beskrivelsen af den pågældende investering.

Overhead

For nogle omkostningselementer kan der være dele af ressourceforbruget, der ikke fanges med det anvendte prisestimat. I de tilfælde tilføjer vi et overhead på omkostningen. Dette gælder bl.a. for omkostninger til medarbejdere. Her bruger vi lønudgifterne som prisestimat og medregner et overhead for de øvrige omkostninger til medarbejdere (f.eks. udgifter til medarbejderadministration, kontorplads, IT mv).

Enhedspriser og centrale parametre

Omkostningsvurderingen er baseret på en række enhedspriser og centrale parametre, der er generelle i den forstand, at de kan gå på tværs af indsatser. Disse omfatter:

- Diskonteringsrate (4 pct.)
- Standard overhead (20 pct.)
- Deflator (forbrugerprisindekset)
- Timenorm for offentligt ansatte (1.418 timer)
- Lønninger for offentligt ansatte: (Kommunernes og Regionernes Løndatakontor)
- Estimat for rejseomkostninger og dagpenge ved overnatning indenlands og udenlands
- Satser for hoteldispenation ved overnatning indenlands og udenlands
- Estimat for udgifter til teknisk udstyr.